

A *tanító* nemzetének és nemzedékének képviselője, s feladata a kultúra közvetítése; szuggesztív ráhatással az alkotómunka élményesítője.

A könyv II. része az alkotó munkaoktatás gyakorlatával foglalkozik. Az elvek illusztrálására az idegen nyelv tanításának módja szolgál.

A tanítás külső szervezete:

1. a tanár előadása;
2. csoporttevékenység;
3. írásbeli egyes tevékenység;
4. szabad alkotó tevékenység.

Az alkotó tanítás belső szervezetét azok a feleletek állapítják meg, melyeket tanár és tanuló a következő kérdésekre ad:

1. Mi az óra célja?
2. Milyen eszközökkel akarja az osztály a célt elérni?
3. Milyen segítséget vár az osztály a tanártól?

Valamely nyelv elsajátítása a következő fokozatok szerint történik:

1. A hangmegismerés —,
2. a nyelvi megértés —,
3. az aktív beszélgetés—,
4. a nyelvi gondolkodás foka.

E természetes fokozatoknak megfelelően az idegen nyelvtanítás a következő fokozatok szerint alakul:

1. a fonetikai előiskolázás;
2. a nyelvi megértés ápolása;
3. a beszélgetés gyakorlása;
4. a nyelvtani gondolkodás fejlesztése.

A könyv harmadik része az alkotó munkaoktatás lélektanához nyújt adalékokat az iskolai gyakorlat alapján.

A II—III. rész az ismert bécsi pedagógus: Karl Reininger, és a neves svéd pedagógus: Ingeborg Hamberg közreműködésével készült. A szerző felhasználta a tanítási óráit látogatók tapasztalatait is, így többek között Tetamanti Béla látogatási naplóját. Ez biztosítja a mű tárgyilagosságát.

Köhler műve sok termékeny gondolatot közvetít, de didaktikáját alapjában véve mégis a kísérleti iskolák közé kell sorolnunk. Az igaz értelemben vett alkotómunka csak a fogalmazásban nyilvánulhat meg, a többi munkában mindenkor uralkodó szerepe lesz a tanárnak.

Szántó Lőrinc.

Sebes Gyula: A korszerű oktatás. Stephaneum Nyomda R.-T., Budapest, 1937. K. 8°, 170 l. Ára füzve 3.— P.

Nevelésügyi folyóiratainknak didaktikai kérdésekkel való komoly foglalkozása mellett szép számmal jelennek meg önálló didaktikai művek is, melyek mind a nevelőoktatást elmélyítő gondolat jegyében születnek meg. Sebes Gyula könyvének céljával a napjaink igényeinek megfelelő középfokú oktatás alapelveinek megvilágítását és rendszerbe foglalását tűzi ki. Megállapításaiban mérsékelt és határozott, az aranyközéput elvét szigorúan érvényesíti.

A mű I. része az oktatás vázlatos történetét nyújtja. Ennek a kérdésnek

részletesebb kifejtése nagy hatásra számíthatott volna, mert ez a pedagógiai érdeklődés főtárgya, s a magyar pedagógiai irodalom nélküli egy idevonatkozó új összefoglalást.

A II. rész a középiskolai tanuló lelkiakatát ismerteti. A 10—18. éves korban három fejlődési szakaszt különböztet meg: a) a 10—13 éves gyermek-kort, b) a 14—16 éves serdülőkort, c) a 17—18 éves ifjúkort. A fejlődés első szakaszára vonatkozó megállapításokat nem tehetjük teljességgel magunkévá, ugyanis a szerző — főként *Buffon*-ra támaszkodva — logikus gondolkodásra képtelen, naiv gyemekeknek tekinti a tanulót. Forrásai közül *O. Kroh*-ra hivatkozunk, aki klasszikus művében azt írja, hogy a 10. életév után a tananyag és a gyermek közötti naiv kapcsolat helyébe a *céltudatos magatartás* lép, a 10. éven aluli gyermek a cselekvést a cselekvésért kedveli, ellenben a nagyobb gyermek a *célszerű öntevékenység* híve, kritikai hajlama mellett *rendszerező képessége* is nyilvánvaló.

A III. rész az oktatás lelki tényezőit tárgyalja. Ezek: a figyelem, az ismeretszerző élmény, a rendszerező értelem és a megőrző emlékezet. Ez a rész nemcsak központi helyzeténél, hanem fajsúlyánál fogva is a mű kimagasló része: mélyreható fejtegetései biztosak, elevenek, tanulságosak, rendszerezések és tudományosan megalapozottak, az idevonatkozó ismereteknek szabatos összefoglalása.

A IV. rész a módszeres tevékenységről szólva, a módszer, a tanár, a számonkérés, a tanítás alakjai, a magyarázat, az ismétlés, az írásbeliek és a tankönyv kérdéseivel foglalkozik. Ez a rész a tanításra vonatkozó ismereteknek valóságos tárháza: elmélet és gyakorlat eleven szintézise.

Összefoglalásul megállapítható, hogy Sebes Gyula művének két vezérgondolata: *a lélektani alapvetés és a gyakorlati szellem* szerencsésen egybefonódik. Imre Sándor (Neveléstan. Bevezetés az iskolai nevelés munkájába, 1928.) és Masszi Ferenc (Bevezetés a középiskolai nevelésbe, 1936.) hasonló tárgyú munkája mellett hasznos kalauz mind a kezdő, mind az idősebb tanár számára.

Szántó Lőrinc.

Strasser János: A tanuvallomás kísérleti vizsgálata a gyermekkorban. (Szeged, 1937. 80 l.)

Mielőtt témáját érintené szerzőnk, — bevezetéképpen — bizonyos „alapg fogalmakat“ ismerteti, melyeknek tisztázása logikus követelménye, a mű későbbi fejtegetés megértésének. E szerint:

a pszichológia és pedagógia egyik legfontosabb kérdése a tehetségek és képességek minden irányban kiterjedő tanulmányozása. Míg az elsőnek hatás körébe főképpen ezek meghatározása, továbbá fajainak, típusainak, fokozatainak vizsgálata tartozik, addig a pedagógia feladata — ezen pszichológiai ismeretek alapján, — azon elvek és módok megállapítása, amelyek segítségével tehetséget, illetve képességet művelhetjük, kibontakoztatását siettethetjük. Ilyen lélektani képesség az ú. n. „Aussage“ is.

Az „Aussage“, — vagy meglehetősen erőltetett magyar szóval: tanuvallomás, — az emlékezés egy fajtája. Az emlékezés, mint teljesítmény jelenti: a múltból átélt objektív tényállásnak szellemi feldolgozását. A feldolgozás